וברדים נשכם לעולף דינה כלבותבת כלמות נהל עולפות ובבישלונים בכול דיודי דיורי בייורי ב ב ב בי בבייו שבר לער לפינטי בייני יאירותום בריבויני וחשור ככול בינינור מיוויי ברבו ביניורי שכרלעולם בער שוכף הב ב לפיל מעובלום בוריות לפיל מכטינות בייף וב ב בייםיף שכי לעולפינוי שיני Songs for the Kindevoted בעושון בויף האבי וכייף שכי לעולם ועם קרום אונים מניציף יוכר דינורים בייורים די דוייוודי ביינים בייורים ביין חשובי בינים לבשלף בעני היעוף ודי אור יענעוף דישוב ביוענים ב וואנינו וווישועון ושיין אב בי יווישו בי לענילף ועני

ישוברי יובוקוב אינ בביל הריעוב ועדו ב אוניון וישופים

DATE OF THE PARTY OF THE PARTY

4110

43

113191

הדיינת כה ינויייזאקים ינויייזאקים אלפינה ינהי

בלוף רולשום

לפורכיתי ופ

לקרביינים ביו

for conve

מובניניו

4 hayeagh

******* 37

ווויירוב מו

"More and more is the conviction forced upon my heart that every man must traverse the territory of the Psalms himself if he would know what a goodly land they are. They flow with milk and honey, but not to strangers; they are only fertile to lovers of their hills and vales. None but the Holy Spirit can give a man the key to the Treasury of David; and even he gives it rather to experience than to study. Happy he who for himself knows the secret of the Psalms."

C. H. Spurgeon, The Treasury of David

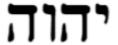
Exodus 3:14-15

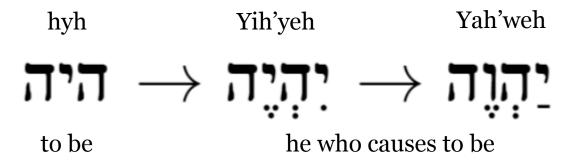
And God said to Moses, "I am that I am." And he said, "So you must say to the sons of Israel: 'I am sent me to you.' "And God said again to Moses, "So you must say to the sons of Israel: 'Yahweh, the God of your fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, has sent me to you. This is my name forever, and this is my memorial from generation to generation.'

Exodus 3:14-15

And God said to Moses, "I am that I am." And he said, "So you must say to the sons of Israel: 'I am sent me to you.' "And God said again to Moses, "So you must say to the sons of Israel: 'Yahweh, the God of your fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, has sent me to you. This is my name forever, and this is my memorial from generation to generation.'

- Kuntillet Ajrud inscriptions
- Mesha Stele (Moabite Stone): paleo-Hebrew/Canaanite
- Lachish: 3437
- Elephantine: יהה, יהו
- Simeon the Just dies
- The Great Isaiah Scroll
- Septuagint translation of Lev. 24:16, uses κυριος (Lord)
- Qumran: $IA\Omega$ in several places
- Judas Maccabeus commands the Name be used in contracts. Sadducees continue this emphasis

- Christian manuscripts: consistently κυριος
- Nahal Hever Greek scrolls: paleo-Hebrew for the Name
- Hexapla fragments: חווו, Greek letters based on הווה
- Jerome records $I\alpha$ and $I\alpha\omega$. The Vulgate uses **Dominus**
- Theodoret of Cyrrhus: mentions Samaritan use of Iαβε
- Luther: **HERR** or **HErr**
- Calvin: Jehovah
- Wycliffe: LORD, KJV follows with LORD
- 1901 ASV: **Jehovah** (chickened out in 1952)
- 1966 NJB: **Yahweh** (chickened out in 2019)

Pronunciation

- 1. Is the final letter voiced?
- 2. Is waw a vowel or consonant?
- 3. Is it waw or vav?

Imaging God

- Elijah: Eliyyah אֵלְיָה ↔ Eliyyahu אֵלִיָּה ↔
- Hezekiah: Ḥiz'qiyyah חַזְּכְיָה ↔ Ḥiz'qiyyahu חַזְּכְיָה
- Isaiah: Y'sha'yahu יָשַׁעְיָהוּ
- Jonathan: **Yo**natan יוֹנְתָן ($\leftrightarrow$ N'tan'yahu יְהוֹנְתָן ($\leftrightarrow$ N'tan'yahu יְהוֹנְתָן)
- Joshua Y'hoshua יָהוֹשֶׁעַ Yeshua יָהוֹשֶׁעַ

Why we use Yahweh

- 1. Fairly well attested
- 2. It is a **Name**, not a title
- 3. If one form were required, the Spirit would have preserved it perfectly

Lessons learned

- 1. Translation can come with "fuzzy" edges, yet retain its accuracy
- 2. Scholarship will improve be patient!
- 3. Sensitivity to uncomfortable readers without compromising